

Raport 2

Școala Altfel, de la proiect la exemplu de bună practică

Prof. Lucia Alb

Prof. Dr. Ionela Moscovici

Lect. Univ. Dr. Claudia Anamaria Iov

Prezentul Raport a fost realizat în urma Pilot project "A different school week - European Youth Today - Europe's Leaders of Tomorrow" , din cadrul Proiectului Jean Monnet Project Nr. 599938, Building A Better Future - Learning EUrope@School: Education for Democracy, Security, Diversity and a World of Youth, (OurEUrope), care a avut loc în perioada 23-25.07.2020, la Cluj-Napoca.

Raportul propune o analiză asupra programului național „Școala Altfel”, la 5 ani de la lansarea acestuia. Raportul a fost transmis autorităților publice locale și școlilor partenere.

„Școala altfel” este un program național al cărui scop este să contribuie la dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul copiilor preșcolari/elevilor¹.

Programul național „Școala altfel” are o durată de 5 zile consecutive lucrătoare, este proiectat, organizat și derulat de fiecare unitate de învățământ în parte conform metodologiei Ministerului Educației și Cercetării și a structurii anului școlar. A fost inițiat pentru prima dată în anul școlar 2011-2012, a purtat denumirea de Școala Altfel : Să știi mai multe, să fii mai bun !”, s-a derulat într-o perioadă fixată înaintea vacanței de primăvară, mai apoi având o dată

¹ Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 5.034/29.08.2016 pentru aprobarea Metodologiei de organizare a Programului național „Școala altfel”.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

variabilă și la decizia unității școlare. În anul 2016 Fundația Noi Orizonturi a redactat un ghid de implementare a acestui program național, însoțit de un set de instrumente de lucru. „Școala altfel” vizează dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul copiilor preșcolari/elevilor ca răspuns la propriile lor preocupări. Se pune accent pe învățarea prin experiență și pe caracterul inovator și transdisciplinar al activităților, sunt încurajate parteneriatele educaționale și derularea acestora într-un mediu exterior unității de învățământ, se urmărește realizarea de activități gratuite sau cu niște costuri minime pentru a asigura egalitatea de șanse la educație.

Programul „Școala altfel” la început a fost o nebuloasă pentru toată lumea, dar am reușit. "Avem o mare noutate, respectiv săptămâna 'Școala altfel', în săptămâna 2 - 6 aprilie, în care se vor desfășura activități de educație non-formală, sport, olimpiadele școlare. Este un efort din a face școala mai atractivă", a anunțat ministrul Educației, Daniel Funeriu. Potrivit acestuia, 'Școala altfel' va avea loc în săptămâna de dinaintea vacanței de primăvară. Școala Alfel": timpul din aceasta săptămâna va fi dedicat activităților educative extracurriculare și extrașcolare, care vor fi derulate conform unui orar special care va fi elaborat la nivelul unității de învățământ, cu consultarea elevilor, a cadrelor didactice și a părinților. Tot în această perioadă vor avea loc fazele naționale ale olimpiadelor școlare pe discipline.

După aprobarea de către consiliul de administrație, acest program "Școala Alfel" va deveni obligatoriu pentru școala respectivă și numărul de ore care va fi acoperit de acest program va fi cel puțin egal cu numărul de ore normal derulat în orarul obișnuit. "Tipurile de activități care vor avea loc în aceasta perioadă vor fi activități, dar nu este limitativ acest tip, culturale, tehnico-științifice, sportive, de educație pentru cetățenie democratică pentru promovarea valorilor umanitare, inclusiv voluntariat, caritate, implicare în viața activă în societate, responsabilitate socială și relații de comunicare", a explicat Funeriu. ² Noi în școli am rămas puțin debusolați pentru că nu știam exact ce să facem. Am început prin a face chestionare să vedem ce își doresc elevii, apoi părinții și apoi profesorii-adică o analiză de nevoi .

1.Contextualizarea programului săptămânii , în raport cu analiza de nevoi a instituției de învățământ.

Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare, iar parteneriatul educațional, ca set de intervenție complementară, a apărut ca o necesitate, în viața școlii. În urma analizei de nevoi la nivelul școlilor s-au stabilit câteva linii generale de urmat în cadrul acestei săptămâni și anume : organizarea unor activități pe nivel de vârstă/clasă care să ofere o diversitate menită să crească interesul copiilor pentru școală și pentru oferta educațională cu un conținut cultural, artistic, spiritual, științific, tehnico-aplicativ, sportiv sau simple activități de joc sau de participare la viața și

² www.hotnews.ro/stiri-esential-10042430-12-septembrie-elevii-incep-scoala-marile-noutati-ale-anului-scolar-2011-2012.htm

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

activitatea comunității locale menite să înscrie școala în viața comunității, să lărgască orizontul de cunoaștere al copiilor, de a le stimula curiozitatea și sentimentul de apartenență.

A contat și tipologia activităților și elementele de management al resurselor implicate. S-a ținut cont de valorificarea și stimularea tuturor capacităților și disponibilităților cognitive, de limbaj, psihomotorii, afectiv-relaționale și social - adaptative existente și potențiale. În același timp activitățile asigură servicii educaționale adecvate care determină instrumentarea tuturor elevilor cu achizițiile necesare autonomiei personale pentru integrarea societală. Programele au fost alcătuite cu atenție, astfel încât să corespundă vârstei și intereselor copiilor, dar și specificul instituțiilor implicate.

Una dintre activitățile considerate ca necesară și deosebit de plăcută care contribuie la stimularea personalității elevilor s-a considerat a fi excursia menită să ajute la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică care permite însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural, alături de care sunt și vizitele la muzee și alte obiective din orașul, regiunea noastră.

Am trecut la ce facem? -implementare

2. Tipologia activităților desfășurate și nr. de activități derulate

S-au desfășurat activități foarte diverse:

- Dezvoltarea creativității în mediul nonformal
- Formarea competenței de comunicare și a competenței culturale
- Dezvoltarea abilităților practice
- Recunoașterea cunoștințelor anterioare și valorificarea lor
- Dezvoltare personală
- Formare de abilități practice
- Dezvoltare fizică
- Educație ecologică
- Activități sportive
- Activități culturale
- Activități de educație ecologică și de protecție a mediului
- Activități de educație pentru sănătate-stil de viață sănătos
- Activități de educație rutieră, PSI
- Aducație pentru reacții corecte în situații de urgență
- Activități de educație pentru cetățenie democratică și pentru promovarea valorilor umanitare (voluntariat)

Exemplu:

1. Activități culturale:

- vizite la obiectivele istorice, culturale și spirituale din oraș și împrejurimi-biserici, muzee case memoriale etc

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- excursii de o zi sau două zile la: obiective de atracție turistică, culturală, rezervații naturale.
- Ateliere de lucru: confecționarea de decorațiuni de Paști, decorarea de ouă, realizarea unor desene tematice, ateliere de olărit.
- concursuri de coafuri, make-up-uri, prezentare de țări, karaoke, cel mai bun solist,
- vizionare și dezbateră de filme artistice
- proiecte literare despre poezii români, carnavalul măștilor
- participarea la târgul de meșteșuguri
- șezatoare literară
- tabere școlare

2. Activități tehnico-științifice;

- experimente fizice curiozități, fenomene optice, eclipse, cilindrii lui arhimede
- concursuri de cultură generală, de logică, cunoaștere de sine, “profesor pentru o zi”, “politician pentru o zi”
- vizionarea și dezbateră unor documentare și filme educative, pe anumite teme
- vizite la: Pompieri, Brutării, Fabrici, Universități pentru orientarea în carieră, Muze, Grădini Botanice, Biblioteci

3. Activități sportive;

- concursuri de role, șah, table, rummy, moară, la nivel de clasă
- meciuri de handball și fotbal între clase de același nivel
- dansuri
- jocuri în aer liber
- concursuri de biciclete

4. Activități de educație pentru cetățenie democratică, pentru promovarea valorilor umanitare (implicare activă în societate, responsabilitate socială, relații și comunicare etc.)

- prevenția fumatului și a consumului de substanțe interzise
- să fii cool, vizionare film, discuții
- acceptarea necondiționată a propriei persoane kituri educative
- jocuri pentru dezvoltarea socio-emoțională
- activității oferite de Uniunea cercetașilor
- o clasă divizată, vizionare film, discuții
- prețul unei vieți sportive- vizionare film, discuții

5. Activități de educație pentru sănătate și stil de viață sănătos (inclusiv referitoare la dependența de calculator, siguranța pe internet etc.);

- pregătirea și realizarea unor salate de fructe la ciclul primar
- dezbateri despre alimentație, piramida alimentară, etc.
- drumeții la pas

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- bunele maniere
6. **Activități de educație ecologică și de protecție a mediului** (inclusiv colectare selectivă, economisirea energiei, energie alternativă etc.);
- plantarea de puieți, flori
 - colectarea selectivă a deșeurilor –presarea peturi-lor
 - activitate de ecologizare pe dealul din împrejurimi, curtea și parcul școlii,
 - dezbaterăa unor teme ecologice: Carta Pământului, Reciclarea, Resursele, etc
7. **Activități de educație rutieră**, PSI, educație pentru reacții corecte în situații de urgență etc
- micul pieton – cum traversăm strada la ciclul primar
 - cunoașterea unor reguli de circulație

Stabilirea de parteneriate cu diferite instituții.

3.Parteneri, colaborari

Partenerii au fost diverși ca și Instituții Guvernamentale,ONG-uri, alte școli

- Inspectoratul Școlar Județean
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență
- Universitățile, Instituții de Învățământ Superior
- Biblioteca Județeană , Biblioteca Centrală Universitară, Librăria Universității
- Teatrul Național și Opera Română Cluj-Napoca,Teatrul Maghiar
- Grădina Botanică, Muzeu de Artă, Etnografic,etc, Rezervații naturale, Case memoriale
- Micii Cercetași-activități în natură. Orientare turistică
- Asociația de păstrare a tradițiilor popoarelor
- Implicarea unor specialiști având diferite profesii, care pot sa fie și părinți

4.Modalități de evaluare și monitorizare

Activitățile au fost înregistrate atât în spațiul special oferit de școală, dar și pe Fișele de activitate. Fiecare activitate s-a consemnat în tabelul de prezență și a fost descrisă în fișa de activitate. Activitatea elevilor a fost atent observată, produsele finale au fost fotografiate și s-au organizat expoziții cu acestea. Pentru alte activități, elevii au primit diplome și premii. Pentru alte activități, elevii au fost chestionați oral și apreciați verbal.

Elevii, părinții și profesorii au primit chestionare referitoare la activitățile desfășurate în această săptămână.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Scopul evaluării și monitorizării interne în perioada desfășurării **Școlii Altfel** a fost acela de a îmbunătăți calitatea activităților organizate, a rezultatelor educaționale ale acestora precum și de a descoperi modalitățile de ameliorare a planificării și organizării programului „Școala Altfel” pentru anul școlar viitor.

5. Rezultate înregistrate, impactul acestora asupra beneficiarilor (elemente de calitate)

Impactul activităților asupra instituției: îmbunătățirea politicii de învățare, îmbunătățirea relațiilor între colegi, îmbunătățirea competențelor manageriale, creșterea motivației.

Impactul activităților asupra elevilor: îmbunătățirea abilităților sociale, încrederii și stimei de sine, îmbogățirea cunoștințelor despre cultură, creșterea motivației pentru învățare, aprecierea de către elevi a valorilor umaniste, creșterea abilităților lingvistice.

Impactul proiectului asupra comunității locale:

- creșterea implicării părinților,
- întărirea cooperării cu autoritățile locale, creșterea implicării, alături de alte școli în activități similare.

Ca și impact asupra beneficiarilor elevii

- învață să se comporte în societate și prin comportamentul lor civilizat promovează imaginea școlii;
- învață să găsească soluții adecvate în situații neașteptate;
- învață să discute despre un film și problemele pe care acesta le pune;
- au ocazia să facă o activitate caritabilă cu impact asupra comunității locale;
- au ocazia să cunoască tradiții și obiceiuri din alte zone ale lumii și să le promoveze pe cele din zona locală;
- încep să aibă interes pentru activități turistice din oraș și din împrejurimi
- participarea activă și cu entuziasm a elevilor la organizarea și desfășurarea activităților, cooperarea între elevi și cadrele implicate
- formarea și dezvoltarea conștiinței de valori
- cunoașterea unor localități din județ, din afara județului, a unor obiective locale, județene și naționale
- autocunoașterea și descoperirea unor calități
- creșterea interesului pentru obiceiurile și tradițiile comunităților etnice din localitate

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- consolidarea deprinderilor de a respecta regulile jocurilor, cele de circulație pe drumurile publice
- încurajarea simțului responsabilității
- dezvoltarea spiritului critic și de echipă
- interrelaționarea
- formarea unor deprinderi de comportament ecologic și oferirea unor exemple de bună purtare pentru cetățenii orașului
- cunoașterea și a altor modalități de petrecere a timpului liber, într-un mod sănătos, nu doar în fața calculatorului
- sensibilizarea elevilor cu privire la sărbătorile religioase și alte sărbători naționale

6. Analiza SWOT a programului național „Școala Altfel”

a) Puncte tari:

- participarea a peste 90 % dintre elevi și a tuturor cadrelor didactice
- numărul mare de activități organizate
- dezvoltarea spiritului competitiv, atât sportiv cât și educațional;
- dezvoltarea spiritului civic și ecologic al elevilor;
- diversitatea activităților;
- descoperirea de către elevi a unor abilități/ deprinderi necunoscute de ei
- activități antrenante
- atmosfera de bună dispoziție
- sporirea responsabilității individuale și colective
- numărul mare de parteneri
- cooperarea între elevi
- acumularea unor cunoștințe și deprinderi și depășirea zonei de confort

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- socializarea elevilor
- colaborarea interdisciplinară a profesorilor

b) Puncte slabe:

- Mijloacele de transport suprasolicitate
- Inexistența unei baze sportive adecvate sau suprasolicitarea acesteia
- Insuficiența mijloacelor audio-vizuale, a materialelor educative
- Suprapunerea unor activități cu alte școli în locurile publice ale orașului
- Insuficienta implicare a părinților
- Efort fizic prelungit pentru elevi la anumite activități
- Slaba concentrare în cazul unor activități cu o durată mai lungă, la elevii din învățământul primar
- Timiditatea unor elevi în activități competitive
- Transportul în comun foarte aglomerat
- Costurile unor activități care nu se încadrează în bugetul părinților
- Vreme nefavorabilă
- Lipsa finanțării
- Program destul de încărcat (obositor) într-o săptămână *altfel*, având în vedere respectarea orarului obișnuit al elevilor
- Imposibilitatea colectării unui feedback real din partea părinților (și a altor beneficiari indirecti) imediat după încheierea săptămânii *altfel*, în vederea raportărilor
- Există elevi care nu au anunțat (și / sau nu au putut fi contactați) motivul absentării de la program

c) Oportunități:

- existența unor obiective turistice de importanță majoră în oraș și împrejurimi
- oferirea de către ONG-uri a unor materiale pentru activități
- includerea școlii în programul Eco școala
- zona plină de tradiție
- cunoașterea personalității elevului într-un cadru nonformal
- elevii se manifestă într-un mod mult mai deschis față de profesori
- încheierea de parteneriate cu organisme nonguvernamentale
- elevii au posibilitatea de a vizita anumite locuri și de a deprinde anumite cunoștințe

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- deschiderea spre cooperare a unor parteneri educaționali: Politia, Biserica, Pompierii, firmele și întreprinderile
- posibilitatea de a vizita redacția unei reviste
- lărgirea orizontului de cunoștințe

d) Amenințări:

- slaba implicare a familiei în susținerea financiară
- neimplicarea ministerului în acordarea unor fonduri pentru activitățile din programul „Școala Altfel”
- greutate în asigurarea mijloacelor de transport pentru activitățile ce necesită deplasarea în alte localități datorita insuficienței mijloacelor de transport
- costul material ridicat pentru anumite activități
- emotivitatea crescută a unor elevi implicați în activități nonformale
- indiferența unor familii pentru activitățile din programul „Școala Altfel”
- Suprasolicitare (peste norma didactică săptămânală, numărul mare de activități)
- Birocratizare („probe”: portofolii, rapoarte...), omori o pădure pentru hartii și noi îi învățăm pe elevi să protejeze natura și să lupte pentru un mediu durabil
- Aglomerație (pe mijloacele de transport, în muzee, ...)
- Condiții nefavorabile (materiale, meteo, financiare, de spațiu și timp ...): existența sau aplicarea unui *plan B*.

7.Recomandări:

- Ministerul să puna la dispoziția școlii fonduri materiale pentru procurarea mijloacelor materiale necesare
- Diseminarea caracterului educativ complementar al proiectului în rândul părinților și a comunității locale
- Elaborarea unor auxiliare didactice care să sprijine cadrele didactice și elevii în organizarea și desfășurarea activităților din programul „Școala Altfel”
- Asigurarea transportului elevilor de către școală
- Alegerea unei alte perioade în care să se desfășoare programul „Școala altfel”(de exemplu ultima săptămână de școală) sau fiecare școală să-și stabilească perioada adecvată
- alocarea unui număr mai mare de cadre didactice pentru acele clase / grupuri cu efective mari de elevi
- temele / activitățile derulate să corespundă particularităților de vârstă ale elevilor și nu posibilităților lor financiare

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- pregătirea temeinică a cadrelor didactice pentru tema / activitatea aleasă (demersul didactic) și, mai puțin pentru documentele portofoliului personal („probe”)
- încheierea unor parteneriate în scopul asigurării de gratuități la transportul în comun, vizitarea unor muzee, vizionarea unor spectacole *de calitate* (teatru, operă, film, iluzionism, circ)
- atragerea unor finanțări (sponsorizări) pentru o parte din activitățile desfășurate în săptămâna *altfel*.
- Sponsori pentru elevii cu posibilități materiale reduse ce nu își permit să participe la activitățile care presupun o anumită taxă.

„Săptămâna Alfel” reprezintă o bună oportunitate pentru organizarea de schimburi interscolare sau de excursii în țară și străinătate, recomandarea ministerului fiind ca acestea să nu depășească durata a trei zile și să fie respectate toate normele de siguranță a elevilor.

Inspectoratele școlare județene organizează la nivel județean, iar Ministerul Educației și Cercetării la nivel național un concurs intitulat „O activitate de succes în cadrul programului național „Școala Altfel”. Fiecare unitate școlară propune o singură activitate pe baza unui portofoliu cu descrierea activității, obiectivele și rezultatele obținute. Selecția se face pe domenii de activitate, fiind nominalizate câte 3 activități din fiecare județ.

Elevii, principalii beneficiari ai acestui program național au ocazia să socializeze, să-și valorifice diferitele talente, să-și dezvolte spiritul creativ și simțul responsabilității, să-și descopere noi competențe. Cu fiecare an se lărgeste mai mult paleta de activități și se caută noi parteneri educaționali, astfel ca oferta „Școlii Altfel” să fie din ce în ce mai atractivă.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union